

Regionaal- ja Põllumajandusministeerium
info@agri.ee

Teie 24.01.2025 nr 1.4-1/58; REM/25-
0073/-1K
Meie 17.02.2025 nr 1.1-11/413-2

**Postiseaduse muutmise ja sellega
seonduvalt teiste seaduste
muutmise seadus**

Austatud regionaal- ja põllumajandusminister

Rahandusministeerium kooskõlastab postiseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse (edaspidi *eelnõu*) järgmiste märkustega.

1. Eelnõu § 1 punktiga 13 sätestatakse universaalse postiteenuse (edaspidi *UPT*) osutamise kohustuse andmine riigi osalusega äriühingule juhul, kui avalik konkurss luhtub.

Leiame, et välja tuleb töötada universaalne lahendus teenusepakkuja pankroti korral teenuse toimimiseks omanikuneutraalselt. Teeme ettepaneku jätta eelnõust välja fraas „riigi osalusega“ või jätta antud punkt eelnõust üldse välja (st jätta postiseaduse (edaspidi *PostiS*) § 6 lg 2 muutmata). Vabariigi Valitsus on otsustanud analüüsida AS-i Eesti Post erastamist (Vabariigi Valitsuse kabinetinõupidamise otsus 15.02.2024). Teadmata erastamise lõpptulemust ei saa eeldada, et riigil on tulevikus osalus postiteenust osutavas ettevõttes. Seletuskirjast võib välja lugeda, et AS-i Eesti Post pankrot oleks nagu välistatud („avaliku konkursi võidab näiteks eraomandis postiteenuse osutaja, kes /---/ ei ole enam suuteline või võimeline UPT teenust osutama (nt on pankrotis).“). See ei vasta tõele ja palume seletuskirja parandada selliselt, et oleks arusaadav, et ka AS-i Eesti Post pankrot ei ole välistatud (tegemist on samuti eraõigusliku piiratud vastutusega äriühinguga). Vastasel korral antakse turule signaal, et AS-i Eesti Post maksevõime ning jätkusuutlikkus on riiklikult garanteeritud, mis oleks turuosaliste eksitamine ja konkurentsi kahjustav ega vastaks tõele.

2. Eelnõuga täiendatakse PostiSi uue regulatsiooniga, mis sätestab eksterritoriaalse postivahetuskeskuse asutamise. Lisatava PostiSi § 21¹ lg 1 järgi on eksterritoriaalne postivahetuskeskus Ülemaailmse Postiliidu konventsiooni kohaselt teise riigi UPT osutaja poolt väljaspool asukohariiki ärilisel eesmärgil asutatud ja juhitud ettevõtte, mille eesmärgiks on postiteenusega seotud äritegevus väljaspool asukohariigi territooriumi. Ehkki § 21¹ lg 2 p 1 järgi on postivahetuskeskuse asutamine võimalik riikide vahel vastastikkuse põhimõtet arvestades, et anna säte alust tõlgenduseks, et

teise riigi eksterritoriaalne postivahetuskeskus on võrdsustatud Eestis tegutseva UPT osutajaga. Juhime sellele tähelepanu seetõttu, et Euroopa Liidu tollialases regulatsioonis on UPT osutajale kehtestatud erireeglid postiliiklusega seotud tollidokumentatsiooni esitamiseks, postisaadetiste tollivormistuseks, sh postitransiidi kasutamiseks ning tollijärelevalve läbiviimiseks. Sealjuures ei tulene ELi tolliõigusest, et eksterritoriaalne postivahetuskeskus on võrdsustatud riikliku tegevusloa alusel tegutseva UPT osutajaga. Kui Eestis asutatakse eksterritoriaalne postivahetuskeskus, siis enne postisaadetiste veoga alustamist tuleb koostöös Maksu- ja Tolliameti ning postivahetuskeskusega paika panna kasutatavad ELi tolliõiguse kohased tolliprotsessid, arvestades tolliseaduse §-s 9 sätestatut.

3. Eelnõu § 1 punktiga 49 lisatavas PostiS § 39¹ lg 2 punktis 4 on nimetatud tulukust, kuid mujal eelnõus on läbivalt põhjendatud tasu juures mainitud vaid kulusid. Selguse huvides teeme ettepaneku sõnastada § 39¹ lg 2 punkt 4 ümber „kapitalikulu katmine ehk põhjendatud tulukus.“ Selliselt on selgelt ja üheselt aru saada, et ka põhjendatud tulukus on sisuliselt ühe kulukomponendi katmine.
4. Sama punktiga lisatava PostiS § 39³ lõike 2 esimese lause viimane sõna peaks olema „saamisest“.
5. Eelnõuga lisatav PostiS § 39⁴ lõige 2 välistab võimaluse, et uute asjaolude ilmnemisel kehtestaks Konkurentsiamet uue ajutise hinna ajal, mil hinnataotlus ei ole kooskõlastatud. Kas see on taotluslik või tuleks jätta Konkurentsiametile võimalus ajutise hinna kehtimise ajal määrata uus ajutine hind (nt mõne sisendhinna olulisel kallinemisel või odavnemisel)?
6. Eelnõuga lisatav PostiS § 53¹ lõige 3 seab lae iga-aastasele hinnatõusule. Kas eelnõu koostajad on hinnanud uuendatud põhimõtete järgi kujunevat UPT tasu ilma antud piirangut seadmata ja kui suur on selle piirangu mõju UPT osutajale? Selline lae seadmine koos vana toetuskeemi lõpetamisega seab ettevõtjale täiendava rahalise koormuse ja on vastuolus eelnõu üldise eesmärgiga viia teenus kulupõhiseks. Sellist hinnatõusu lage ei ole seatud ka teistes reguleeritud tegevusvaldkondades (elektrivõrk, gaasivõrk jms). Kui eesmärk on vältida ülijärsku hinnamuutust, siis alternatiivina tuleks luua teenusepakkujaile võimalus hinnamuutuse lae tõttu saamata jäänud tulu hilisematel aastatel (koos kapitalikuluga) tagasi teenida. Näide: kui kulupõhine hinnatõus oleks esimesel aastal 30%, aga lagi on seatud 20% peale, siis saaks teenusepakkuja osa hinnatõusust viia edasi järgmisesse aastasse (hind tõuseks esimesel aastal 20% ja teisel aastal ca 9%). Selliselt on tagatud, et üle pikema ajaperioodi on teenuseosutaja siiski saanud tulu, mis katab kulud koos kapitalikuluga.
7. Teeme ettepaneku jätta eelnõu § 1 punktist 56 välja lisatav PostiS § 53² lõige 4. Eelnõu üldine eesmärk on muuta UPT teenuse osutamine teenuse pakkujale vähem koormavaks, kuid antud piirangu seadmine jätab senise UPT osutaja ilma tasust, mis kehtiva seadusega oleks talle ette nähtud. Seega on antud piirang UPT osutajat selgelt kahjustav ning töötab vastupidiselt kogu ülejäänud eelnõu eesmärgiga. Antud lõikega sisuliselt välistatakse mitme aasta eest UPT hüvitise saamine seoses UPT fondi ammandumisega. Õiguskantsler on seoses elektrituruseaduse muutmiselega leidnud, et toetuse ennetähtaegne lõpetamine ei vasta põhiseadusele¹. Praeguse eelnõu järgi tekiks olemuslikult sama olukord: UPT osutaja (AS Eesti Post) on teenust osutanud

¹ <https://www.err.ee/1609570138/madise-iru-elektrijaama-toetuseta-jatnud-muudatus-ei-vasta-pohiseadusele>

teadmise, et ta saab fondist kahjumi katmiseks toetust, kuid seaduse muudatusega jäetakse toetuse saaja varem lubatud toetusest ilma. Oluline ei ole siin ka fondist raha lõppemise fakt, sest selle eest ei saa panna vastutust teenuse osutajale. Fondi piisavuse tagamise kohustus on Konkurentsiametil (PostiS § 41² lg 6).

8. Eelnõu seletuskirja kohaselt jõustuvad seaduse § 1 punkt 51, 53 ja 55 2026. aasta 1. juulil ja samas on antud selgitused hilisema jõustumisaja kohta. Eelnõu tekstist see aga välja ei tule. Palume need ebatäpsused ka eelnõu tekstis parandada, et oleks selge, milliste sätete kohaselt üleminekuajal PostiS §-s 41¹ nimetatud taotlust universaalse postiteenuse osutamise kohustuse täitmisega seotud ebamõistlikult koormavate kulude hüvitamiseks menetletakse.
9. Eelnõu kohaselt ei nõuta edaspidi tegevusluba mitteuniversaalse postiteenuse osutamiseks ja seetõttu tunnistatakse eelnõu §-ga 2 kehtetuks riigilõivuseaduse (edaspidi: *RLS*) § 261⁵, mis näeb ette riigilõivumäära mitteuniversaalse postiteenuse tegevusloa andmise ja muutmise taotluse läbivaatamise eest. Kuna UPT osutamine eeldaks jätkuvalt tegevusluba, siis jääb kehtima *RLS* § 261⁴.

Kehtiv PostiS ega eelnõu ei sisalda õiguslikku alust riigilõivu võtmiseks UPT tegevusloa andmiseks ja muutmiseks. *RLS* § 2 kohaselt on riigilõiv „/.../ seaduses sätestatud juhul ja käesolevas seaduses sätestatud määras tasutav summa lõivustatud toimingute tegemise eest.“ See tähendab, et *RLS* sätestab üksnes riigilõivumäära, kuid mitte õigusliku aluse selle nõudmiseks – nimetatud alus peab tulenema eriseadusest, ehk antud juhul PostiS-st. Seega teeme ettepaneku sätestada PostiS-s õiguslik alus riigilõivu võtmiseks UPT tegevusloa andmise ja muutmise eest.

10. Eelnõule lisatud ministri määruse „Nõuded universaalse postiteenuse osutamise kohta“ kavandi § 3 sätestab nõuded postiteenuse kvaliteedile. Säte võimaldab muuhulgas UPT osutajal justkui muuta saadetise kättetoimetamise päeva vastavalt oma kaalutlusele. Kuigi maksukorralduse seadus on eriseaduseks ja PostiS § 36¹ lõike 4 kohaselt kohaldatakse menetlusdokumentide kättetoimetamisele PostiS-t üksnes ulatuses, milles see ei ole vastuolus menetlusdokumentide kättetoimetamise sätetega menetluseaduses, siis palume täpsustada, kas ja kuidas see regulatsioon võib mõjutada maksukorralduse seaduse § 53¹ lõike 4 rakendamist.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Jürgen Ligi
rahandusminister

Kaupo Raag 5885 1386
kaupo.raag@fin.ee

Eve-Ly Kübard 5885 1341
eve-ly.kybard@fin.ee

Artur Lundalin 5885 1321
artur.lundalin@fin.ee

Agnes Peterson 5885 1301
Agnes.Peterson@fin.ee